

16.6.2009

Dnro 794/2/09

**Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt**

**Esittelijä: Esittelijäneuvos Raino Marttunen**

## **YLE:N TEHTÄVÄ JULKISEN PALVELUN HOITAJANA EI VAARANTUNUT DIGIUUDISTUKSESSA**

### 1 KANTELUKSET

Oikeusasiamiehelle tuli pääosin vuosina 2006–2008 lukuisia kanteluita, jotka tavalla tai toisella liittyivät televisiolähetysten digitalisointiin. Kanteluissa arvosteltiin muun muassa digilähetysten näkyvyysongelmia, tekstitykseen liittyviä ongelmia, keskusdigisovittimien kieltämistä taloyhtiöiltä, tiedottamisen ja neuvonnan puutteita sekä antenni- ja kaapelitalouksien eriarvoista kohtelua.

#### 1.1 Keskusdigisovittimet

Useissa kanteluissa arvosteltiin sitä, että liikenne- ja viestintäministeriö (ministeriö) ja Yleisradio Oy (YLE) olivat aina kevääseen 2007 saakka kieltäneet taloyhtiöiden keskusdigisovittimet, joiden avulla digitaalinen signaali on mahdollista muuttaa analogiseksi. YLE on mm. eräässä jo 22.1.2007 ratkaisemassani kanteluasiassa (Dnro 3937/4/05) antamassaan selvityksessä selostanut niitä syitä, joiden vuoksi keskusdigisovittimia ei voitaisi Suomessa sallia.

Vuoden 2007 alkupuolella keskusdigisovittimien kiellosta kuitenkin luovuttiin. Eräs kantelija katsoi, että YLE ja ministeriö johtivat kuluttajia ja eri laitoksia harhaan tässä digitaalisen signaalin muutosasiassa. Kantelija viittasi oheistamaansa lehtiartikkeliin, jonka mukaan YLE:n hallintoneuvoston entinen puheenjohtaja oli myöntänyt YLE:n luopuneen keskusdigiboksikiellosta, koska se ei perustunut lakiin. Kuitenkin ministeriö oli kantelijan mukaan koko ajan tukenut tätä ilmeisen laitonta kieltoa. Kantelija viittasi myös lehtiartikkeliin, jonka mukaan YLE oli jo kesäkuussa 2005 lähettänyt televisiotoimijoille kirjeen, jossa selvästi kävi ilmi, että keskusdigiboksit olivat sallittuja. Oli kantelijan mukaan erikoista, että entisen hallintoneuvoston puheenjohtajan mukaan keskusdigiboksikiellon laittomuus oli selvinnyt YLE:lle vasta vuoden 2007 puolella eli yli viisi vuotta digilähetysten aloittamisen jälkeen. Kantelija arvosteli myös sitä, että YLE on asettanut keskusdigiboksin käytön ehdoksi sen, että taloyhtiön on tarjottava täydet digipalvelut eli kunnostettava antenniverkko digikelpoiseksi. Kantelijan näkemyksen mukaan laki ei velvoita verkon kunnostukseen eikä myöskään kiellä keskusdigiboksin käyttöä. Kantelija tiedusteli, oliko YLE:llä ollut oikeus asettaa tällaisia ehtoja.

#### 1.2 Kaapeliyhtiöille myönnetty jatkoaika

Kanteluissa arvosteltiin kaapelitalouksille vasta viime vaiheessa myönnettyä jatkoaikaa. Kantelijat pitivät kansalaisten eriarvoisena kohteluna sitä, että kaapeliyhtiöihin liittyneille oli annettu lisää aikaa digiboksin hankkimiseksi.

Eräs kantelija puolestaan tiedusteli, onko liikenne- ja viestintäministeriön antama suositus analogisten kaapelilähetysten lopettamisesta helmikuussa 2008 vastoin perustuslain turvaamaa sananvapautta. Hän kysyi, onko ministeriö tiedotteessaan 20.6.2007 ylittänyt toimivaltansa. Tiedotteessa puhuttiin kantelijan mukaan jatkoajan myöntämisestä, vaikka ministeriön kansliapäällikkö oli jo huhtikuussa myöntänyt, ettei ministeriö voi kieltää tai käskää analogisia kaapelilähetystyksiä. Koska kaapelilähetystoiminta ei ole luvanvaraista, tulisi ministeriön puuttuminen asiaan kantelijan mukaan olla hyvin perusteltua. Ministeriön linjaus johtaisi siihen, että kaapelitalouksien pitäisi ostaa miljoonia turhia digibokseja, mikä on varsin kuluttaja- ja ympäristövihamielinen lopputulos. Kantelijan mukaan missään muualla maailmassa viranomaiset eivät ole asettaneet takarajoja analogisille televisiolähetyksille. Ministeriön tiedotteesta ei kantelijan mukaan myöskään selviä, mihin lakipykälään analogisten kaapelilähetysten takaraja perustuu.

Eräässä kantelussa katsottiin, että kaapelitalouksille tulisi antaa mahdollisuus television katsomiseen analogisena myös jatkossa.

### 1.3

#### Digilähetysten näkyvyysongelmat ja muut kanteluväitteet

Useissa kanteluissa kerrottiin digitaalisiin lähetystyksiin siirtymisen myötä ilmenneistä näkyvyysongelmista.

Kanteluissa arvosteltiin myös digilähetystyksiä ilmenneitä teknisiä ja etenkin ohjelmien tekstitykseen liittyviä ongelmia.

Kantelijat kiinnittivät huomiota lisäksi muun muassa siihen, että DigiTV Infon puhelinneuvonta oli maksullista. He kertoivat myös teknisistä ongelmista kärsiville aiheutuneista puhelinkuluista.

## 2

### SELVITYS

Päätin 23.1.2008 pyytää selvityksen ministeriöltä ja YLE:ltä oikeusasiamiehelle 14.2.2007–4.1.2008 lähetettyjen 11 kantelun johdosta. Selvityspyyntöjen lähettämisen jälkeen tänne toimitettiin 31.1.–27.6.2008 vielä kuusi kantelua.

Ministeriö ja YLE toimittivat 10.4.2008 ja 11.4.2008 päivätyt selvitykset. Niissä todettiin senhetkisestä tilanteesta seuraavaa.

### 2.1

#### Keskusdigisovittimet

#### 2.1.1

##### Ministeriön selvitys

Liikenne- ja viestintäministeri vastasi 1.2.2002 eduskunnalle kirjalliseen kysymykseen (KK 1410/2001 vp) siitä, onko julkisen palvelun yhtiön digitaalisten signaalien muuttaminen analogiseksi edelleen lähettämistä varten paikallisessa kaapeliverkossa laillista. Tuolloin oli voimassa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 42 §:n ns. siirtovelvoitesäännös. Ministeriön kannan mukaan säännös ei kieltänyt digitaalisen signaalin muuttamista analogiseksi. Myöskään muu viestintälainsäädäntö ei vastauksen mukaan rajoittanut tällaista toimintaa. Vastauksen mukaan toiminnan laillisuutta arvioita-

essa huomiota tuli kiinnittää myös tekijänoikeuslainsäädäntöön. Lähetystä ei saanut lähettää edelleen ilman oikeudenhaltijan suostumusta.

Viestintämarkkinalain (393/2003) sanamuodon mukaan siirtovelvollisuus, televisiolähetysten välittäminen muuttamattomina oheis- ja lisäpalveluineen, koskee teleyritystä, joka tarjoaa verkkopalvelua kaapelitelevisioverkossa. Teleyrityksellä tarkoitetaan viestintämarkkinalain 1 §:n määritelmän mukaan verkkoyritystä tai palveluyritystä. Verkkoyrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka tarjoaa omista maansa tai muulla perusteella hallussaan olevaa viestintäverkkoa käytettäväksi viestin siirtoon, jakeluun tai tarjolla pittoon. Asunto-osakeyhtiö ei ole teleyritys, joten siirtovelvollisuus ei ulotu siihen.

Keväällä 2006 ministeriö totesi muun muassa vastauksissaan kansalaispalautteisiin ja eri intressitahojen tiedusteluihin, että YLE:n lähetysten muuntamiseen tarvittaisiin yhtiön lupa. YLE:n tulisi itse nykyisen lainsäädännön pohjalta harkita, antaisiko se luvan. Samassa yhteydessä ministeriö vahvisti, että ministeriöllä ei ole valtuutta myöntää lisää aikaa, jonka kuluessa digitaalisia lähetyksiä voitaisiin muuntaa analogisiksi.

Ministeriö on ollut linjauksissaan johdonmukainen. Signaalin muuntaminen on tekijänoikeuskysymys ja päätöksenteko asiassa kuuluu televisioyhtiöille ja tekijänoikeusjärjestölle.

## 2.1.2

### YLE:n selvitys

YLE:llä on yhtiöstä annetun lain 7 §:ään perustuva velvollisuus huolehtia siitä, että kaikki saavat täyden palvelun televisio- ja radio-ohjelmiston siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen yhtäläisin ehdoin. Julkisen palvelun toteutuminen yhtäläisin ehdoin voidaan turvata viestintämarkkinalain 134 §:n mukaisen siirtovelvoitteen avulla sekä tekijänoikeuslain 28 §:ään sisältyvän yleisradiolähetyksen suojaa koskevan säännöksen nojalla.

Televisiolähetyksen edelleen lähettäminen edellyttää radio- ja televisiolähetyksen suojaa koskevan tekijänoikeuslain 48 §:n mukaan lähettäjäyrityksen lupaa. Televisiolähetyksen jakelu kiinteistön taloverkossa on tekijänoikeuslain tarkoittamaa edelleen lähettämistä. Televisiolähetyksen edelleenlähettäminen on mahdollista ilman oikeudenhaltijoiden lupaa vain tekijänoikeuslain 25 i §:n tarkoittamassa tilanteessa. Tekijänoikeuslain 25 i § kuuluu seuraavasti: *Verkkopalvelua sellaisessa kaapelitelevisioverkossa, jota pääasiassa käytetään televisio- ja radio-ohjelmistojen lähettämiseen ja jota merkittävä määrä verkon loppukäyttäjää käyttää pääasiallisena keinonaan vastaanottaa televisio- ja radiolähetyksiä, tarjoava teleyritys saa lähettää edelleen johtoja pitkin yleisön vastaanotettavaksi viestintämarkkinalain (393/2003) 134 §:ssä tarkoitettuun televisio- tai radiolähetykseen sisältyvän teoksen samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa lähetystä muuttamatta.*

Tekijänoikeuslain 25 i §:ssä sallitaan lähetyksen edelleen lähettäminen ilman oikeudenhaltijoiden lupaa, mikäli seuraavat edellytykset täyttyvät:

- \* Lähetys kuuluu viestintämarkkinalain 134 §:n mukaisen siirtovelvoitteen piiriin;
- \* edelleen lähettäminen tapahtuu samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa;
- \* alkuperäistä lähetystä ei muuteta.

Radio- ja televisiolähetyksen lähettäjäyritys kuuluu tekijänoikeuslain 25 i §:ssä tarkoitettuihin oikeudenhaltijoihin.

Voimassa oleva viestintämarkkinalain 134 § velvoittaa kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajien lisäksi myös asunto-osakeyhtiön, kiinteistöosakeyhtiön tai niihin verrattavan yhteisantennijärjestelmän, joka

omistaa tai hallinnoi kiinteistön sisäistä tai usean kiinteistön välistä yhteis antenniverkkoa, jota käytetään joukkoviestinnän välittämiseen kiinteistössä käyttäjien päätelaitteisiin, huolehtimaan siitä, että siirtovelvoitteen piiriin kuuluvat ohjelmistot ja palvelut ovat kiinteistössä käyttäjien saatavilla muuttamattomina ja samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa. Siirtovelvoitteen piiriin kuuluvat mm. Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitetut, verkon sijaintikunnassa vastaanotettavissa olevat julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmistot ja näihin ohjelmistoihin liittyvät oheis- ja lisäpalvelut.

Viestintämarkkinalain 134 § e i velvoita jakeluverkon haltijaa ryhtymään verkon välityskykyä lisääviin parannuksiin. Mikäli jakeluverkon välityskyky ei riitä ohjelmistojen edelleen lähettämiseen, siirtovelvoite ei koske kyseistä verkon haltijaa. Tällöin verkon haltija ei ole velvollinen edelleen lähettämään siirtovelvoitteen piiriin kuuluvia ohjelmistoja. Tässä tilanteessa verkon haltija ei myöskään voi vedota tekijänoikeuslain 25 i §:n rajoitussäännökseen, joka antaa oikeuden edelleen lähettää ohjelmistoja, kun kysymys on viestintämarkkinalain 134 §:ssä tarkoitetusta siirtovelvoitteen piiriin kuuluvasta edelleen lähettämisestä. Näin ollen siirtovelvoitteen piiriin kuulumattomien ohjelmistojen edelleen lähettämiseen tulee olla suostumus lähettäjäryitykseltä, tässä tapauksessa YLE:ltä, sekä myös muilta oikeudenhaltijoilta.

YLE:lle on asetettu Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:ään perustuva julkisen palvelun velvoite, jonka perusteella yhtiö on velvollinen huolehtimaan, että kaikki saavat yhtäläisin ehdoin yhtiön tarjoaman täyden palvelun televisio- ja radio-ohjelmiston siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen. Samaan tavoitteeseen pyritään myös viestintämarkkinalain 134 §:ssä asetetulla siirtovelvoitteella. Viestintämarkkinalain 134 §:n perusteluissa (HE 100/2007 vp) todetaan julkisen palvelun ohjelmistoista seuraavaa: *"Yleisradio Oy:n tehtävänä on ohjelmistollaan ja niihin liittyvillä oheis- ja lisäpalveluilla palvella eri kansalaisryhmiä, muun muassa kielellisiä vähemmistöjä sekä vammaisia. Siksi ei voida hyväksyä sitä, että asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt enemmistöpäätöksillään voisivat estää joitakin kansalaisryhmiä vastaanottamasta julkisen palvelun ohjelmistoja tai niihin liittyviä oheis- ja lisäpalveluja. On huomattavaa, että asunto- ja kiinteistöosak eyhtiöiden sekä yhteisantennijärjestelmien velvollisuus huolehtia siitä, että ehdotetussa 1 momentissa tarkoitetut ohjelmistot saatetaan muuttamattomina eli digitaalisessa muodossaan käyttäjien ulottuville koskee niin kaapeliverkkoja kuin antennin kautta lähettykset vastaanottavia."*

Keskusdigiboksin salliminen siten, että samalla katsojien saatavilla ei olisi sisällöltään muuttamaton digitaalista ohjelmistoa, olisi ristiriidassa Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n mukaisen julkisen palvelun velvoitteen kanssa. Tämän vuoksi suostumus yhtiön ohjelmiston edelleen lähettämiseen keskusdigiboksin välityksellä analogiseksi muutettuna voitiin antaa vain siinä tapauksessa, että samalla voitiin turvata yleisön oikeus saada halutessaan muuttamaton digitaalinen ohjelmisto oheis- ja lisäpalveluineen eli täysi julkinen palvelu. Muunlainen menettely olisi loukannut yleisön oikeutta saada täysi julkinen palvelu yhtäläisin ehdoin.

## 2.2

Kaapeliyhtiöille myönnetty jatkoaika

### 2.2.1

Ministeriön selvitys

Digisiirtymän päivämäärää koskeva ratkaisu tehtiin valtioneuvostossa 4.3.2004 ja YLE:n hallintoneuvostossa 16.3.2004. Päätöksentekoa edelsi 22.5.2003 asetetun parlamentaarisen työryhmän valmistelema suositus, jonka mukaan analoginen maanpäällinen verkko voitaisiin sulkea 31.8.2007.

Televisioyhtiöt ja kaapelitelevisioyhtiöt sopivat 11.4.2007 järjestetyssä tapaamisessa, että jos 6.8.2007 pidettäväksi sovitussa seuraavassa kokouksessa todetaan, että vasta alle 85 prosentilla

kaapelitalouksista on elokuun alussa digisovitin, niin kaapeliyhtiöt voivat televisioyhtiöiden suostumuksella, niin halutessaan, muuntaa sovittavan määrän digitaalisia kanavia analogisiksi helmikuun loppuun 2008 saakka. Eräät televisioyhtiöt esittivät kuitenkin kesäkuussa 2007 toivomuksen, että elokuussa 2007 pidettäväksi sovittu kokous voitaisiin pitää aiemmin, kun uusimmat televisiotalouksien digipeittoa koskevat luvut olivat käytettävissä.

Kokous järjestettiin 20.6.2007 viestintäministeri Suvi Lindénin johdolla. Kokouksessa todettiin, että digipeitto kaapelitalouksissa on vasta 56 prosenttia ja siten televisioyhtiöt ja kaapelitelevisioyhtiöt sopivat jatkoajasta 29.2.2008 saakka. Tuona aikana ns. peruskanavat voitiin televisioyhtiöiden suostumuksella muuntaa analogisiksi kaapelitelevisioverkoissa.

Tapaamisesta laaditussa tiedotteessa käytetään sanaa "sovittiin", joka viittaa edellä kuvattuun televisioyhtiöiden ja kaapelitelevisioyhtiöiden väliseen keskinäiseen sopimiseen. Ministeriö ei ollut asiassa sopijapuolena. Tilaisuudessa mainittiin nimenomaan, että ministeriöllä ei ole oikeutta käskää eikä kieltää kaapelitelevisioyhtiöitä jatkamaan tai lopettamaan analogisten lähetysten jakelua. Koska kyse on ennen muuta tekijänoikeudellisesta asiasta, ministeriöllä ei ole ollut toimivaltaa myöntää lisää aikaa, jonka kuluessa digitaalisia lähetyksiä voitaisiin muuntaa analogisiksi.

## 2.2.2

### YLE:n selvitys

Huhtikuussa 2007, kun televisioyhtiöt saattoivat todeta, että digisovittimet eivät olleet yleistyneet toivotulla nopeudella kaapelitalouksissa, kokoontuivat yhtiöt pohtimaan tilannetta yhdessä ministeriön kanssa. Keskustelussa ministeriö suositti, että televisioyhtiöt antaisivat kaapeliyhtiöille luvan signaalin muuntamiseen.

Signaalin muuntamisen salliminen on tekijänoikeudellinen kysymys ja edellyttää televisioyhtiön lupaa. Lisäksi viestintämarkkinalain 134 §:n mukaan siirtovelvollisuuden piirissä olevat ohjelmistot ja palvelut on tarjottava käyttäjälle samanaikaisesti ja muuttamattomana alkuperäisen lähetyksen kanssa.

YLE katsoi puolestaan voivansa sallia signaalin muuntamisen lyhyehkön määräajan. Näkemyksessään YLE lähti siitä, että kansalaisten ensisijainen tv-lähetysten vastaanottotapa on maanpäälliset, antennilla vastaanotettavat lähetykset. Mikäli kotitalous on omasta tai taloyhtiönsä päätöksestä siirtynyt vastaanottamaan lähetyksiä kaapeliteitse, on aina kysymys erillismaksullisesta lisäpalvelusta. Kansalaisia ei siis ole asetettu eriarvoiseen asemaan tilanteessa, jossa kaapelitaloudet ovat erillismaksullisena palveluna voineet vastaanottaa lyhyehkön määräajan analogisia lähetyksiä. Maanpäällisten lähetysten kustannuksista vastaa kanaviensa osalta Yleisradio ja nämä taloudet ovat olleet kaikki keskenään samanarvoisessa asemassa.

## 2.3

### Näkyvyysongelmat

#### 2.3.1

##### Ministeriön selvitys

Maanpäällisen digitaalisen lähetyksiverkon väestöpeitto on 99,96 prosenttia. Digita Oy:ltä (Digita) saatujen tietojen mukaan verkon kattavuus on laajempi kuin päättyneenä analogisena aikana. Lähetyksiverkon varsinaisen näkyvyysalueen sisäpuolella on yleensä maastosta johtuvia vaikeita vastaanotto- paikkoja. Lähetyksverkkoa on näiden katvealueiden kattamiseksi täydennetty täytelähettimin vuosina 2006 ja 2007 useilla kymmenillä paikkakunnilla.

Tämän lisäksi MTV Oy, Subtv Oy ja SW Television Oy jättivät 1.6.2007 valtioneuvostolle toimilupamääräyksen muutoshakemuksen maanpäällisen jakeluverkon täydentämiseksi satelliittijakelulla. Toimiluvanhaltijoiden sitouduttua Viestintäviraston 28.5.2007 antamassaan päätöksessään edellyttämien katvealueiden kattamiseen valtioneuvosto lisäsi 28.6.2007 annetulla päätöksellään em. toimiluvanhaltijoiden toimilupiin määräyksen, jonka mukaan luvanhaltijoiden olisi mahdollista poikkeuksellisilla katvealueilla vaikeissa vastaanotto-olosuhteissa korvata maanpäällinen televisiolähetysten jakelu vaihtoehtoisilla jakelutavoilla koko maan kattavan jakeluvaihtoehdon täyttämiseksi.

YLE, MTV Oy sekä SW Television Oy ovat sopineet järjestelystä, jolla digitaalisen television näkyvyysalueiden ulkopuolella olevat kotitaloudet saavat televisiokanavat näkyviin satelliittivastaanotolla, mikä edellyttää 50 euron hintaisen laitepaketin hankkimista. Vastaanottoon tarvittavien laitteiden ja satelliittikortin välittämisen hoitaa Canal Digitalin asiakaspalvelu, jolle asiakas toimittaa Digitan antaman todistuksen siitä, että asiakkaan asunto sijaitsee alueella, jolla ei voida vastaanottaa maanpäällisen digitaalisen television signaalia. Pysyvillä katvealueilla kortti on ilmainen. Tilapäisillä katvealueilla kortti on ilmainen siihen saakka, kunnes alueelle suunniteltu täytelähetin valmistuu. Pakettiin sisältyvät seuraavat kanavat: YLE TV1, YLE TV2, YLE Teema, YLE FST 5, YLE TV1+, MTV3, Sub, Nelonen ja JIM.

Digita on tehnyt neuvontakäyntejä ja mittauksia ongelmallisissa vastaanottopaikoissa ja esittänyt suosituksia siitä, miten näkyvyysongelma tuli ratkaista. Yhtiö on saanut kuluttajilta noin 2000 katvealueilmoitusta. Yhdeksässä tapauksessa kymmenestä taustalla oli antenniperäinen ongelma, joka ratkesi joko antennin uudelleensuuntauksella tai uuden antennin investoinnilla niissä tapauksissa, joissa vanha antenni ei kattanut esim. UHF-taajuuksia. Digita on toteuttanut myös 650 kotikäyntiä.

Myös ministeriö on omalta osaltaan ottanut vastaan kansalaisten palautteita ja yhteistoiminnassa Digitan kanssa on etsitty ongelmiin ratkaisut.

Kaupallisten televisioyhtiöiden, YLE:n ja Digitan kesällä 2007 sopimasta 48 täytelähettimen lisäerästä valmistui vuoden 2007 loppuun mennessä 42 täytelähetintä. Lisäksi syksyllä 2007 Digita päätti rakentaa täytelähetimet Kalajoen ja Piehingin alueille. Nämä lähettimet valmistuivat vuoden 2007 loppuun mennessä. Yksi lähettimistä otettiin käyttöön vasta tammikuussa 2008.

Täytelähettimiä puuttuu vielä kuudelta alueelta. Näiden osalta ongelmana on keskeneräinen taajuuskoordinaatio naapurimaiden kanssa. Viestintäviraston suorittamana taajuuskoordinaatio valmistuu kevään 2008 aikana. Näillä alueilla on siis toistaiseksi voimassa edellä kuvattu satelliittitarjous ja ilmainen salauksen purkukortti. Toteutetuilla järjestelyillä on varmistettu YLE:n hallintoneuvostossa hyväksytyllä tavalla, että täyden palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen on jokaisen saatavilla yhtäläisin ehdoin.

### 2.3.2

#### YLE:n selvitys

Digita vastaa Suomessa televisio- ja radiolähetysten maanpäällisestä jakelusta ja verkkojen hallinnasta. YLE ostaa jakelupalvelut Digitalta, joka huolehtii siitä, että jakelu kattaa koko väestön sopimuksen mukaisesti.

YLE:n hallintoneuvosto päätti 16.3.2004 koko maan televisiojakelun digitalisoinnista 31.8.2007 mennessä. Silloin esitetty verkkoratkaisu perustui teknisesti peruspeiton hoitamiseen maanpäällisellä

jakeluverkolla ja mahdollisten katveiden hoitamiseen täydentävällä satelliittitekniikalla. Tämän perusteella YLE solmi jakelusopimuksen Digitan kanssa.

Teknisesti Suomen digitaalisen lähetinverkon rakentaminen on tehty useassa eri vaiheessa. Näkyvyyspeittojen tarkentuessa on voitu tehdä ratkaisuja, joilla suurempien väestöpeittojen alueita on kalettu uusilla maanpäällisillä lähettimillä. Liikenneministeriö huomautti asiasta kaupallisia toimijoita keväällä 2007. Myös YLE teki osaltaan ratkaisun maanpäällisen verkon laajentamisesta. Tästä johtuen kanavanippuja A (Yleisradion kanavat) ja B (MTV3, Sub, JIM, MTV3 MAX, Sub Juniori, Sub Leffa) täydennettiin toukokuun 2007 alussa tehdyllä päätöksellä alkuperäisen suunnitelman lisäksi 36 täytelähtetimestä, jotka sijaitsevat 32 paikkakunnalla. Suunnitelluista täytelähtetimestä on 12.3.2008 ollut vielä kuusi rakentamatta. Tämä viive on johtunut kansainvälisestä taajuuskoordinoinnista naapurimaiden kesken.

Viimeisten täytelähtetimiä valmistuttua väestöpeitto on koko Suomen alueella 99,96 %. Näiden viimeisten kuuden aseman väestöpeitto on vain muutamia kymmeniä talouksia, ja maanpäällinen lähetinverkko on siis valmis. Maanpäällistä verkkoa täydentää digitaalinen satelliittijakelu.

Digitaalinen maanpäällinen verkko on Suomessa rakennettu huomattavasti kattavammaksi kuin muissa maantieteeltään Suomen kaltaisissa maissa. Digitan suorittamien loppumittauksien perusteella Suomessa on enää 33 vakituista asuntoa, joissa ei pystytä vastaanottamaan joko maanpäällistä tai satelliittista tulevaa signaalia. Taloudet ovat yksittäisiä ja niiden tarkka sijainti on tiedossa. Suurimpaan osaan näistäkin talouksista kuva olisi saatavissa joko erikoisantennilla tai siirtämällä vastaanottoa paikka etäämmälle vastaanottopisteestä. Ongelmat johtuvat ennen kaikkea paikallisista signaalien tiellä olevista esteistä tai muuten hankalasta asunnon paikasta.

Analogisten TV-verkkojen näkyvyys oli huomattavasti edellä esitettyä tulosta alhaisempi. Vuoden 2000 alussa Yleisradiossa tehdyn arvion mukaan eriasteisista vastaanotto-ongelmista, joita ei ollut mahdollista ratkaista, kärsi yli 2000 taloutta.

Yleisön paikoitellen kokemat vastaanotto-ongelmat johtuvat lähinnä huonokuntoisesta tai puutteellisesta vastaanottoantennista. Maanpäällinen digitaalinen verkko on suunniteltu edellyttäen vastaanottajalta kelvollista n. 10 metrin korkeuteen sijoitettua suunta-antennia. Varsin yleisesti käytössä olevat sisäantennit eivät täytä tätä ehtoa, mutta saattavat toimia riittävän voimakkaassa kentässä. Analogisessa verkossa sisäpeitto oli teknisesti mahdotonta.

## 2.4

### Tekniset ongelmat

#### 2.4.1

##### Ministeriön selvitys

Lähinnä YLE:n käyttämä digistandardin mahdollistama tekstitysjärjestelmä on tuottanut runsaasti kansalaispalautetta. DVB-standardin mukaisessa tekstitystavassa tekstitys lähetetään erillisenä tietovirtana kuvan ja äänen rinnalla. Tämä tekniikka mahdollistaa käyttäjille hyödyllisiä tekstityspalveluita, kuten näkö- ja kuulovammais-tekstitykset, tekstityskielen valinnan ja tekstityksen kytkemisen pois kuvasta. DVB-standardin mukaisen tekstityksen käyttö mahdollistaa siten paremmin erilaisten erityisryhmien palvelun.

Yhteistoiminnassa Kuluttajaviraston kanssa ministeriö on seurannut digisovitinmarkkinoiden kehitystä. Kuluttajavirasto on tuottanut tietoa sekä myyjille että kuluttajille kysymyksistä, jotka liittyvät kulutta-

jan asemaan sovittimien ja televisioiden ostajina. Erilaisten virhetilanteiden tunnistaminen ja korjaaminen on koko siirtymäkauden aikana osoittautunut yhdeksi keskeisimmäksi kuluttajien kokemaksi ongelmaksi, mikä on heijastunut yleisimminkin siihen, miten onnistuneeksi tai hyväksyttäväksi koko digitaalisiin lähetyksiin siirtyminen on koettu.

Joulukuussa 2007 Kuluttajavirasto kutsui toimijat koolle keskustelemaan tekstitykseen liittyvistä ongelmista ja vastuunjakokysymyksistä. Tapaamisen pohjalta Kuluttajavirasto laati asiaa koskevat linjat, ja niistä tiedotettiin 24.1.2008 viraston tiedotteella "Digilähetyksen tekstitysongelmia ei tarvitse sietää". Tiedotteen ydinviestinä on, että Suomessa myytävien laitteiden pitää olla teknisiltä ominaisuuksiltaan sellaisia, että ne todella myös toimivat. Muussa tapauksessa laitteessa on kuluttajansuojalain mukaan virhe, joka kuuluu myyjän vastuulle. Myyjä siis vastaa, jos teksti ei näy lainkaan tai tekstityksessä on jatkuvasti puutteita. Kuluttajansuojalain mukaan virhe hyvitetään joko korjaamalla laite, vaihtamalla se uuteen tai purkamalla kauppa.

YLE julkaisi syksyllä 2007 oman listan sellaisista antenniverkon sovittimista, joissa YLE:n käyttämä DVB-tekstitys toimii. Yhtiö on myös kaupan ja maahantuojien kanssa sopinut vastaavan listan tuottamisesta kaapelisovittimista. YLE:n ja maahantuojien kanssa on nyt tehty ns. laajennettu tekstitysten toimivuutta arvioiva digisovitinlista, joka korvaa YLE:n aiemmin tekemän listan.

Suomen Kaapelitelevisioliitto ry aloitti vuonna 2006 testauspalvelun, jossa digisovittimen laitevalmistaja voi varmistaa laitteen toimivuuden suomalaisessa kaapelitelevisioverkossa. Testatun laitteen tunnistaa Cable Ready -tarramerkillä. Testauksen ensisijaisena tavoitteena on auttaa kuluttajaa ostotilanteessa silloin, kun hän hankkii digisovittimen muualta kuin kaapelioperaattorilta. Testauspalvelu on tuottanut markkinoille jo kymmeniä digisovitinmalleja, joissa on Cable Ready -hyväksyntää osoittava tarramerkki.

YLE:n neuvontapalvelussa, Operaatio Digirinki, ja DigiTV Infossa keväällä 2008 vastaanotetuissa puheluissa tekstitysongelmien osuus on ollut vain 10 prosentin luokkaa. Useimmissa tapauksissa ongelma on ratkaistu puhelinkeskustelun aikana. Vika on voinut aiheutua esimerkiksi digisovittimen viritystilanteesta tapahtuneesta väärästä toimenpiteestä.

Viranomaisyhteistyöllä ja kiinteällä kanssakäymisellä televisioyhtiöiden, kaapelitelevisioyhtiöiden, päätelaitteiden maahantuojien ja kaupan kanssa on saavutettu yhteinen tahtotila, joka varmistaa, että markkinoilla on tarjolla vain sellaisia päätelaitteita, jotka välittävät digitaalisen signaalin lisäpalveluihin moitteetta.

#### 2.4.2

##### YLE:n selvitys

YLE käyttää tv-kanaviensa (TV1, TV2, Teema ja FST5) tekstittämiseen digi-tv-standardiin kuuluvaa tekstitystapaa (DVB Subtitles). Väliaikaisella TV1+-kanavalla käytettiin ns. poltettuja eli kiinteitä tekstejä. DVB-tekstityksessä teksti lähetetään omana tietovirtanaan kuvan, äänen ja teksti-tv:n lisäksi. Vastaanottimen tehtävänä on koota näistä ohjelman osista toimiva ja oikein ajastettu ohjelma. DVB-tekniikka mahdollistaa useiden erikielisten tekstitysten tarjoamisen samaan ohjelmaan. YLE myös tarjoaa kotimaisiin ohjelmiin tällä metodilla lähetettyä kuulovammaistekstitystä. Digitaalisen standardin mukainen tekstitys tarjoaa joustavasti valinnanvaraa ja helpottaa erilaisten erityisryhmien palvelua.

Koska digitaalisen tekstityksen toimivuus edellyttää, että vastaanotin osaa sitä käsitellä, YLE on julkaissut listan digivastaanottimista ja niiden kyvystä suoriutua tekstityksestä. Lista julkaistiin ensimmäisen kerran vuoden 2007 joulukuussa, sittemmin listaa on päivitetty muutaman kerran. Listalla on



antennivastaanottoon ja kaapelivastaanottoon tarkoitettuja bokseja ja integroituja vastaanottimia. Osa listalla olevista vastaanottimista toimii moitteetta, osassa on eritasoisia pulmia.

YLE on omalta osaltaan auttanut heikosti toimivien laitteiden omistajia luopumalla osin tekstityksen dynaamisuudesta. 12.11.2007 YLE lisäsi omien ohjelmien lähetykseen ns. vakiotekstikielikomponentin. Kanavilla TV1, TV2 ja Teema lähetetään vakiokielenä suomea, FST5-kanavalla suomea ja ruotsia. Tämä muutos ei poistanut mitään tarjottuja palveluja, mutta toi katsojalle tilanteen, jossa myös tekstittämättömissä ohjelmissa vaikuttaisi olevan tekstitys. Muutos paransi niiden laitteiden toimintaa, joilla oli vaikeuksia tekstin löytämisessä ohjelman alussa tai joissa tekstitys katosi kesken ohjelman. Tämä tehty muutos ei poista vastaanottimen päivityssuositusta, jos laite toimii standardin vastaisesti.

## 2.5

### Tiedottaminen ja neuvonta

#### 2.5.1

##### Ministeriön selvitys

Digita, televisioyhtiöt ja useat maahantuojat perustivat joulukuussa 2003 yhteisen neuvontapalvelun, DigiTV Infon, joka neuvoo kansalaisia paitsi digisovittimien asennuksissa ja virityksissä myös antenniasioissa ja jakaa samalla yleistä digisiirtymää koskevaa informaatiota. DigiTV Info on toiminut "help deskinä" seuraavien laitevalmistajien/maahantuojien digisovittimia ja digitelevisioita koskevis- sa kysymyksissä: Finnsat Oy, Hedengren Kodintekniikka, Kjaerulff1 Oy, Laatuantenni Oy ja Suomen Schneider Oy.

Soitto DigiTV Infoon maksoi lankapuhelimesta 8,21 snt/puhelu+1,16 snt/min ja matkapuhelimesta 29,7 snt/min. Numeroon soittaminen maksoi saman verran kaikkialta Suomesta. Jonotus maksoi saman verran kuin puhelut kyseisiin numeroihin. Hinnat sisälsivät ALV:n 22 prosenttia. Neljän vuoden aikana DigiTV Infoon tuli noin 640 000 yhteydenottoa. DigiTV Infon toiminta päättyi 14.3.2008.

Osittain DigiTV Infon seuraajaksi Digita perusti 17.3.2008 käynnistyneen Digita Infon – Digitan neuvonta- ja palvelukeskuksen, joka palvelee lähetysverkkoja ja niiden mahdollisia häiriöitä koskevissa kysymyksissä, antaa neuvoja antenniasioissa ja näkyvyys/kuuluvuusalueita koskevissa ongelmissa. Varsinainen digisovittimiin liittyvä neuvontapalvelu siirtyi samalla maahantuojien ja kaupan vastuulle.

Tämän lisäksi Digita tarjoaa kuluttajille suunnatun infopuhelinpalvelun, jossa kerrotaan ennakoimattomista häiriöistä. Palvelusta saa ympäri vuorokauden tietoja ennakoimattomista televisioverkon toimintahäiriöistä. Viesti kertoo, missä verkossa, millä alueella ja millä kanavilla katkos on sekä milloin se on alkanut. Puhelun hinta on lankapuhelimesta 8,21 senttiä puhelulta sekä 5,9 senttiä minuutilta ja matkapuhelimesta 29,13 senttiä minuutilta.

YLE:n neuvontapalvelu, Operaatio Digirinki, palveli ensimmäisen kerran asiakkaita ajalla 15.8.–14.9.2007. Digitaalisiin kysymyksiin keskittyvä YLE:n digineuvontapalvelu on jatkanut Operaatio Digiringin työtä 5.11.2007 alkaen. YLE:n neuvontapalveluun soittaminen maksaa normaalin puhelinmaksun verran.

Koko digisiirtymän ajan ovat myös kaapelitelevisioyhtiöiden asiakaspalvelut vastanneet kansalaisten digitelevisiota koskeviin kysymyksiin. Kaapelitelevisioiden puhelinpalveluiden hinnat vaihtelevat, osalla on käytössään maksuttomia 0800-numeroita, osalla normaaleja puhelinnumeroita, osalla lisämaksullisia numeroita.

Julkisen vallan roolin vahvistamiseksi sekä digitalisoinnin toteuttamisessa tarvittavien käytännön järjestelyjen ideoimiseksi ja toimeenpanemiseksi ministeriö perusti helmikuussa 2006 määräaikaisen projektipäällikön viran.

Projektipäällikön apuna on toiminut TV2007-ryhmä, jossa ovat olleet edustettuina YLE, MTV Oy, SWelcom Oy ja Digita. Projektipäällikön ja työryhmän tehtäviin on kuulunut digisiirtymään liittyvien tarvittavien käytännön järjestelyjen ideointi ja toimeenpano, kaikkien toimijoiden digitaaliseen televisioon liittyvien toimenpiteiden koordinointi, yhteydenpito uudistuksen kohde- ja sidosryhmiin, mahdollisten neuvonta- ja asennuspalvelujen organisointi ja digitaalisen televisiotoiminnan seuranta- ja tutkimusten koordinointi ja tuottaminen. Työryhmä on muun muassa organisoinut keskitetyn kouluttajien koulutuspalvelun, käynnistänyt yhteistyön eri intressiyhteisöjen kanssa sekä osallistunut lukuisiin neuvonta- ja koulutusilaisuuksiin.

Projektipäällikkö ja TV2007-ryhmä ovat käyneet runsaassa 200 tilaisuudessa opastamassa kansalaisia digisovittimien käytössä.

Digitaaliseen televisioon siirtymisestä on ollut koko siirtymän ajan tarjolla huomattava määrä tietoa, joka on ollut maksutonta. Ministeriön näkemyksen mukaan DigiTV Infoon soittaminen on ollut kansalaisten kannalta kohtuuhintaista.

#### 2.5.1

##### YLE:n selvitys

YLE on huolehtinut kansalaisten digineuvonnasta laajasti ja monipuolisesti. 19.12.2003 perustettiin YLE:n aloitteesta valtakunnallinen DigiTV Info -palvelukeskus, jonka toimintaa YLE on rahoittanut merkittävästi. Koska DigiTV Infon kapasiteetti arvioitiin riittämättömäksi digisiirtymää lähestyttäessä, YLE perusti oman digineuvontapalvelun. YLE:n digineuvonta palveli asiakkaita antennijakelun digisiirtymän aikana elo-syyskuussa 2007. Palvelu käynnistettiin toisen kerran marraskuussa 2007. YLE:n digineuvonnasta sai apua erityisesti YLE:n palveluihin tai kanaviin liittyvissä kysymyksissä päivittäin (myös viikonloppuisin) klo 9–21. YLE:n digineuvonta palvelee 5.4.2008 jälkeen suppeammassa muodossa. Puhelut yhdistetään neuvontaan YLE:n vaihteesta (09)14801. YLE:n digineuvonta on maksuton.

#### 2.6

##### Lisäselvitys

Toukokuun 2009 lopulla hankittiin vielä ministeriöstä, YLE:stä, Viestintävirastosta ja Digitastaliselvitystä tämänhetkisestä tilanteesta. Näitä selvityksiä on selostettu jäljempänä ratkaisuosan eri kohdissa.

### 3

#### RATKAISU

##### 3.1

##### Taustaa televisiolähetysten digitalisoinnista

Valtioneuvosto teki iltakoulussa 18.5.1996 periaatepäätöksen televisiotoiminnan jakeluverkkojen digitalisoinnista. Vuoden 1998 alussa tulivat voimaan laki televisio- ja radiotoiminnasta sekä laki valtion televisio- ja radorahastosta. Tuolloin myös muutettiin lakia Yleisradio Oy:stä. YLE:n jakelutekniikka-toiminta luovutettiin 1.1.1999 lukien tuolloin toimintansa aloittaneelle Digitalle.

Ministeriö myönsi 23.6.1999 kahdeksan toimilupaa digitaalista televisiotoimintaa varten ajalle 1.9.2000–31.8.2010. Samassa yhteydessä yksi käytettävissä olevista kanavanipuista varattiin YLE:n käyttöön. Digitaalinen lähetystoiminta käynnistyi 27.8.2001.

Uuden viestintämarkkinalain (393/2003) hyväksymisen yhteydessä eduskunta edellytti, että hallitus selvittäisi tietoyhteiskuntakehityksen mahdollistamien uusien palvelujen tuotannon edistämiseksi ensi tilassa tarvittavat lisätoimet digitaaliseen televisiotoimintaan siirtymisen nopeuttamiseksi. Ministeriö asetti 22.5.2003 työryhmän, jonka ensimmäisen vaiheen tehtävänä oli selvittää, miten digitaaliseen televisiotoimintaan siirtymistä voitaisiin nopeuttaa sekä minkä aikataulun ja periaatteiden mukaisesti tulisi siirtyä kokonaan digitaaliseen televisiolähetystoimintaan. Parlamentaarisesti koottu työryhmä antoi yksimielisen väliraporttinsa liikenne- ja viestintäministerille 8.12.2003.

Työryhmä piti kokonaan digitaaliseen televisioon siirtymisen edistämistoimena pikaisesti ja sitovasti tehtyä päätöstä analogisten lähetysten lopettamisesta. Työryhmä esitti, että analoginen maanpäällinen jakeluverkko suljetaan 31.8.2007. Lisäksi työryhmä esitti, että valtioneuvosto tekisi asiasta periaatepäätöksen. YLE:n osalta työryhmä esitti, että yhtiön hallintoneuvosto tekisi myös omalta osaltaan asiaa koskevan päätöksen.

YLE esitti ministeriölle helmikuussa 2004 lähettämässään kirjeessä, että valtioneuvosto tekisi periaatepäätöksen siirtymisestä kokonaan digitaaliseen televisiotoimintaan 31.8.2007 sekä siihen liittyvistä toimenpiteistä. YLE:n mukaan yhtiön hallitus tulee esittämään hallintoneuvostolle, että se tekisi maaliskuun 2004 aikana päätöksen analogisten televisiolähetysten lopettamisesta ja siirtymisestä digitaaliseen lähetystoimintaan 31.8.2007.

Valtioneuvosto teki 4.3.2004 periaatepäätöksen, jonka mukaan Suomessa oli tarkoitus siirtyä kokonaan digitaalisiin televisiolähetysiin 31.8.2007. Valtioneuvoston tehtäväksi tuleviin toimenpiteisiin ryhtyminen edellytti, että sekä YLE että toimiluvanhaltijat omalta osaltaan noudattavat periaatepäätöstä. YLE:n hallintoneuvosto teki 16.3.2004 päätöksen yhtiön siirtymisestä 31.8.2007 kokonaan digitaalisiin televisiolähetysiin.

Valtioneuvoston asetusta televisio- ja radiotoimintaan sekä toimiluvanvaraiseen teletuomintaan määrittäneiden taajuusalueiden käyttösuunnitelmasta muutettiin 27.5.2004 valtioneuvoston asetuksella (434/2004) siten, että analogiseen televisiotoimintaan käytettäviä taajuuksia koskevat liitteen kohdat kumottiin 1.9.2007 lähtien.

EU:n komissio julkaisi 24.5.2005 tiedonannon (KOM 2005,204), jossa ehdotetaan eEurope-toimintasuunnitelman puitteissa julkaistujen kansallisten siirtymäsuunnitelmien sekä radiotaajuuspolitiikkaa käsittelevän ryhmän lausunnon pohjalta, että maanpäälliset analogiset lähetykset tulisi lopettaa koko EU:ssa vuoteen 2012 mennessä. Teleministerit hyväksyivät 1.12.2005 pidetyssä kokouksessa neuvoston päätelmät, joissa kehoitetaan jäsenvaltioita siirtymään kokonaan digitaalisiin lähetysiin vuoteen 2012 mennessä sekä julkaisemaan vuoteen 2006 mennessä suunnitelmansa siirtymisestä, mikäli niitä ei ole vielä julkaistu.

Oikeuskansleri Paavo Nikula arvioi päätöksessään 23.10.2006 (dnrot 392/1/2006 ja 460/1/2006) digitaaliseen televisiotoimintaan siirtymistä seuraavasti:

"Digitaaliseen lähetystoimintaan siirtymisessä on digisovittimien osalta ilmennyt erinäisiä puutteita ja vaikeuksia. Nämä puutteet ja vaikeudet eivät kuitenkaan ole sellaisia, että siirtymävaiheen ollessa vielä kesken olisi riittävästi perusteita ja aihetta arvioida hankkeen onnistumista, eikä siten myöskään selvittää digitaaliseen lähetystoimintaan siirtymisen lyk-

käämistä, sikäli kuin se olisi muutoin mahdollista. Selvää kuitenkin on, että liikenne- ja viestintäministeriön tulee valppaasti seurata myös laitekehitystä ja ryhtyä niihin toimenpiteisiin, joihin sen on toimivaltansa puitteissa mahdollista ryhtyä edellä mainittujen edellytysten parantamiseksi niin, että valtioneuvoston periaatepäätöksellä 4.3.2004 tavoiteltu asiantila kohtuudella toteutuu.

Tältä osin asia liittyy myös Yleisradiolle asetettuun velvollisuuteen tuottaa julkisia palveluja. Määräpäivän koittaessa on erityistä merkitystä sillä, miten Yleisradiolle säädetty tehtävä julkisen palvelun tuottamisesta toteutuu, kun analogiset lähetykset yhtiön päätöksen mukaisesti loppuvat. Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:n 1 momentin (635/2005) mukaan yhtiön tehtävänä on tuoda täyden palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Yhtiön tehtäväksi annetusta julkisesta palvelusta säädetään lain 7 §:n 2 momentissa (635/2005). Lain 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa (635/2005) yhtiön hallintoneuvostolle, jonka eduskunta on valinnut, on asetettu tehtäväksi huolehtia ja valvoa, että julkisen palvelun ohjelmatoiminnan mukaiset tehtävät tulevat suoritetuiksi."

Sairaaloille ja laitoksille annettiin marraskuussa 2006 tietyn edellytyksin mahdollisuus muuntaadigitaalinen signaali analogiseksi kolmen vuoden siirtymäaikana. Kuntaliiton, ministeriön ja YLE:n kesken sovittiin, että kaikkien tv-vastaanottimien digitalisointi toteutetaan sairaaloissa ja laitoksissa viimeistään 31.8.2010 mennessä.

YLE julkaisi 3.4.2007 tiedotteen, jonka mukaan YLE ei tulisi puuttumaan taloyhtiöiden hankkeisiin muuntaa digitaalinen tv-signaali analogiseksi edellyttäen, että samaan aikaan kaikille taloyhtiöiden talouksille taataan ja tuodaan myös digitaalinen signaali.

Digitalisointiprosessin loppuvaiheessa kävi ilmi, ettei digitalisointiin alun perin suunniteltu täytelähtimäärä ollut riittävä. Viestintävirasto päätti 28.5.2007 antaa SW Televisionille, MTV:lle ja SubTV:lle huomautuksen toimilupaehdojen rikkomisesta sekä velvoitti ne ryhtymään välittömiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Viestintäviraston päätöksessä yksilöitiin Digitan siihen mennessä tunnistamat katvealueet ja veloitettiin yhtiöt tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä muiden A- ja B-kanavanipun toimijoiden kanssa ryhtymään toimiin lähetyksen täydentämiseksi 48 uudella täytelähtimellä. Päätöksessä yhtiöt veloitettiin myös laatimaan suunnitelmat siitä, miten jatkossa ilman näkyvyyttä jääneet kotitaloudet voivat vastaanottaa televisiolähetykset. Samoin yhtiöt veloitettiin hoitamaan kotitalouksien näkyvyyden kartoitus- ja tunnistusprosessi. Yhtiöt veloitettiin lisäksi toteuttamaan sovitut toimenpiteet kotitalouksien opastamiseksi.

Televisioyhtiöt ja kaapelitelevisioyhtiöt sopivat 20.6.2007 järjestetyssä tapaamisessa, että kaapelitelevisioyhtiöt jatkavat analogisten peruskanavien sekä ruotsinkielisillä paikkakunnilla FST5:n lähetyksiä analogisina 29.2.2008 saakka.

Analogiset televisiolähetykset päättyivät antenniverkossa suunnitelmien mukaisesti televisiovuorokauden päättyessä 31.8.2007 eli käytännössä seuraavan vuorokauden puolella 1.9.2007 klo 8.00.

Televisioyhtiöiden ja kaapelitelevisioyhtiöiden sopimuksen mukaisesti kansallisten televisioyhtiöiden lähetyksen analoginen muuntaminen päättyi myös kaapeliverkoissa 1.3.2008 klo 8.00.

Viimeiset kuusi täytelähetintä otettiin käyttöön kesällä 2008, minkä jälkeen lähetyksverkko oli valmis.

## 3.2

### Oikeusasiamiehen toimivalta

Oikeusasiamies voi eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain mukaan tutkia vain viranomaisten, virkamiesten ja muiden julkista tehtävää hoitavien tahojen menettelyä. YLE:llä on eräitä laissa lähemmin määriteltyjä julkisen palvelun tehtäviä. Kaupallisille televisioyhtiöille, kaapelissa lähetystoi-

mintaa harjoittaville jakeluyhtiöille tai digilaitteita myyville yrityksille ei ole säädetty tällaisia julkisen palvelun tehtäviä, joten niiden valvonta ei näin ollen kuulu miltään osin oikeusasiamiehen toimivaltaan.

Yleisradiolain 7 §:n mukaan YLE:n tehtävänä on tuoda täyden palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näitä ja muita julkiseen palveluun liittyviä sisältöpalveluja voidaan tarjota kaikissa televerkoissa. YLE:n velvollisuutena on siis huolehtia siitä, että julkisen palvelun ohjelmatoiminnan mukaiset tehtävät tulevat suoritetuiksi.

Televisiolähetysten digitalisointi on edellä selostetuin tavoin perustunut valtioneuvoston tekemiin periaatepäätöksiin. Niiden perusteella ministeriö on valmistellut digitaalisen televisiotoiminnan jatko- toimet ja tarvittavat säännösmuutokset. Näillä periaatepäätöksillä ei ole ollut kuitenkaan varsinaista oikeudellista sitovuutta. Näin periaatepäätöksiä on arvioinut myös oikeuskansleri edellä mainitussa päätöksessään 23.10.2006.

Digitalisoinnista ei ole nimenomaisia lainsäätöjä. Digitalisointi on kuitenkin otettu viestintämarkkinalakia ja muita säännöksiä muuttaessa huomioon. Hyväksyessään 7.2.2003 viestintämarkkinalain (393/2003) eduskunta nimenomaan edellytti, että tietoyhteiskuntakehityksen mahdollistamien uusien palvelujen tuotannon edistämiseksi hallitus selvittää ensi tilassa tarvittavat lisätoimet digitaaliseen televisiotoimintaan siirtymisen nopeuttamiseksi. Valtioneuvoston periaatepäätös analogisten lähetysten lopettamisesta perustui laajapohjaisen parlamentaarisen työryhmäyksimieliseen mietintöön. Kukaan lausunnonantajista ei pitänyt analogisten lähetysten lopettamisajankohtaa liian aikaisena.

Eduskunnan valitseman YLE:n hallintoneuvoston tehtävänä on huolehtia ja valvoa, että julkisen palvelun ohjelmatoiminnan mukaiset tehtävät tulevat suoritetuiksi. Kansanedustajista ja kahdesta henkilöstön edustajasta koostuva hallintoneuvostopäätti siirtymisestä 31.8.2007 kokonaan digitaalisiin televiisio- lähetys- lähetys-

Tehdyt merkittävät viestintäpoliittiset ratkaisut ovat olleet luonteeltaan sellaisia poliittiseen päätöksentekoon liittyviä päätöksiä, joihin laillisuusvalvojalla ei ole ollut mahdollista toimivaltansa puitteissa puuttua. Oikeusasiamiehen toimivaltaan ei kuulu arvioida tehtyjä valtioneuvoston periaatepäätöksiä, joilla ei siis oikeuskanslerin toteamin tavoin ole ollut oikeudellista sitovuutta.

Laillisuusvalvojan toimivaltaan kuuluu kuitenkin YLE:n osalta arvioida, ovatko julkisen palvelun ohjelmatoiminnan mukaiset tehtävät tulleet digijärjestelmään siirryttäessä asianmukaisesti hoidetuksi, ja muiden viranomaisten osalta, onko toiminta asiaa käsiteltäessä ollut kaikilta osin lainmukaista.

YLE:n tehtävänä on siis tuoda täyden palvelun televisio- ja radiotoiminta siihen liittyvin lisäpalveluin jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Huomioon tulee ottaa tällöin myös vähemmistö- ja erityisryhmät. Yleisradion tulee antaa eduskunnalle kertomus julkisen palvelun toteutumisesta kahden edellisen vuoden aikana. Liikenne- ja viestintävaliokunta on viimeisimmästä kertomuksesta 5.12.2007 antamassaan mietinnössä todennut YLE:n olevan maassamme ainoa organisaatio, jonka tehtävänä on tarjota erityisryhmille mahdollisuudet tasavertaiseen yhteiskuntaan, sen tiedonsaantiin ja monipuolisiin mediapalveluihin. Mietinnön mukaan YLE on todennut digitv:n mahdollistaneen uusia julkiseen palveluun sopivia erityispalveluita. Tällaisia ovat erityisesti kuulovammaistekstityksen laajentaminen ja huononäköisille suunnattu äänitekstityspalvelu. Näitä palveluita tulee mietinnön mukaan edelleen lisätä ja monipuolistaa (LiVM 17/2007 vp – K 16/2007 vp).

Yleisradion tulee antaa vuosittain kertomus myös Viestintävirastolle edellisen vuoden aikana tarjotuis- ta julkisista palveluista. Viestintävirasto totesi viimeisimmässä lausunnossaan 30.9.2008, että Yleis-

radion julkisen palvelun toiminnan voitiin katsoa vuonna 2007 täyttäneen sille viraston valvottaviin kuuluvien säännösten suhteen lainsäädännössä asetetut vaatimukset.

Ministeriön 22.1.2009 julkaisemassa selvityksessä vuoden 2007 televisiotarjonnasta on todettu YLE:n viiden kanavan tarjonnan kokonaisuutena hyvin kattavan ohjelmakirjon ja erittäin kotimaisen ohjelmiston. Vuonna 2007 julkisen palvelun kanavat tarjosivat kokonaisuutena erittäin monipuolista ohjelmistoa, joka edellisvuosien tapaan oli jopa monipuolisempaa kuin koko yhdentoista kanavan järjestelmä yhdessä. Tutkimuksen mukaan yhtiön ohjelmisto on digikaudelle siirryttäessä säilyttänyt varsin monipuolisen luonteensa. Selvityksen mukaan kaikkiaan 88 % yli 15-vuotiaista katselijoista, kuuntelijoista ja internetin seuraajista oli vähintään melko tyytyväisiä YLE:n, television, radion ja uusi-en palvelujen tarjontaan.

Selvitysten perusteella digitaalisen television voidaan katsoa jopa parantaneen YLE:n mahdollisuuksia tuoda täyden palvelun televisio-ohjelmisto jokaisen saataville. Kuvan laatu on pääsääntöisesti parantunut ja kanavien määrä lisääntynyt. Myös erityisryhmien palveluja on voitu digitekniikan avulla lisätä.

### 3.3

#### Keskusdigisovittimet

YLE ilmoitti 3.4.2007 annetulla tiedotteella, että se ei tule puuttumaan taloyhtiöiden hankkeisiin muuntaa digitaalinen tv-signaali analogiseksi edellyttäen, että samaan aikaan kaikille taloyhtiön talouksille taataan ja myös tuodaan myös digitaalinen signaali.

Tekijänoikeuslain ja viestintämarkkinalain sisältöä on selostettu edellä ministeriön ja YLE:n selvityksissä.

Tekijänoikeuslain 25 i §:ssä säädetty oikeus televisiosignaalin edelleen lähettämiseen ilman oikeudenhaltijan lupaa on sidottu viestintämarkkinalain 134 §:n siirtovelvoitteeseen. Ilman oikeudenhaltijan lupaa lähettäminen toisin sanoen edellyttää, että lähetys kuuluu viestintämarkkinalain 134 §:ssä säädetyn siirtovelvoitteen piiriin.

Viestintämarkkinalain muutosta (1329/2007) koskevassa hallituksen esityksessä (HE 100/2007 vp) todettiin muunmuassa seuraavaa:

"Siirtovelvoitetta koskenut sääntely sisältyi ennen viestintämarkkinalakia televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 42 §:ään. Asiaa koskeneessa hallituksen esityksessä (HE 34/1998 vp) todettiin, että pykälässä tarkoitettu velvoite koskee myös kiinteistöjen sisäisiä antenniverkkoja. Viestintämarkkinalain 134 §:n säätämisen yhteydessä tämä maininta jäi pois laista ja sen esitöistä, mutta varsinaista tarkoitusta asiantilan muuttamiseen ei ollut."

Ennen viestintämarkkinalain muutosta 1.1.2008 (1329/2007) on siis ainoastaan aiemman lain perusteluissa ollut maininta, että siirtovelvoite koskisi myös kiinteistöjen sisäisiä antenniverkkoja. Viestintämarkkinalaissa (393/2003) tai sen perusteluissa ei asiasta ole mitään mainintaa.

Viestintämarkkinalain huhtikuussa 2007 voimassa olleen 134 §:n sanamuodon mukaan vain verkko-palvelua kaapelitelevisioverkossa tarjoava teleyritys on ollut velvollinen siirtämään verkossa ilman korvausta pykälässä tarkemmin määritellyt ohjelmistot ja palvelut muuttamattomina ja samanaikaisina alkuperäisen lähetyksen kanssa. Viestintämarkkinalain sanamuodon mukainen siirtovelvoite ei tuolloin kohdistunut kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöihin. Ne eivät ole myöskään säännöksessä mainittuja

teleyrityksiä. Myös tekijänoikeuslain 25 i § koskee sanamuotonsa mukaan vain kaapeliverkossa verkkopalvelua tarjoavaa teleyritystä.

Asiasta käydyssä keskustelussa on pidetty merkityksellisenä sitä, onko digitaalisen signaalin muuttaminen analogiseksi laissa tarkoitettua muuttamista. Opetusministeriön 16.1.2006 antaman lausunnon mukaan tekijänoikeuslaissa säädetty edelleen lähettämisen oikeus on tekniikkaneutraali. Lähetysten muuttaminen edelleen lähetysvaiheessa analogiseksi ei ole opetusministeriön mukaan tekijänoikeudellisessa katsannossa muuttamista. Laki ei aseta opetusministeriön mukaan edelleen lähettämisen tekniseen tapaan tai muotoon nähden minkäänlaisia vaatimuksia, *kun oikeudenhaltijat sallivat sopimuksella edelleen lähettämisen tai kun oikeutta rajoittava lain jakeluvetoa säännösten sallii.*

Asian tekijänoikeudelliseen arviointiin vaikuttaa myös se, voidaanko taloyhtiöverkossa tapahtuvaa televisiolähetysten edelleen lähettämistä pitää tekijänoikeuslain 2 §:ssä tarkoitettuna julkisena esittämisenä. Korkeimman oikeuden päätöksen 16.1.1998 (KKO 1998/155) perustelujen mukaan pohjoismaissa on lainsäädännössä, oikeuskäytännössä tai sopimuskäytännössä pidetty julkisena esittämisenä yleisradiolähetysten edelleen lähettämistä yli 25 kotitalouteen.

Viestintämarkkinalain siirtovelvoitesäännöksen ei voida katsoa koskeneen ennen 1.1.2008 asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöitä, joten ne ovat ainakin pienimpiä yhtiöitä lukuun ottamatta tarvinneet televisio-ohjelmien edelleen lähettämiseen oikeudenhaltijan eli YLE:n luvan. Merkitystä ei näin ollen ole ollut myöskään sillä, onko digisignaalin muuttamista analogiseksi pidettävä tekijänoikeuslaissa tarkoitettuna lähetyksen muuttamisena.

Päädyn arvioon, että YLE:llä on ollut huhtikuussa 2007 oikeus tekijänoikeuslain nojalla päättää ohjelmistonsa edelleen jakelusta. Asiaa voidaan pitää kuitenkin juridisesti jossain määrin tulkinnanvaraisena ja sääntelyltään epäselvänä.

Vasta viestintämarkkinalakiin 1.1.2008 lukien tehtyjen muutosten jälkeen tilanne on selkiytynyt. Uuden 134 §:n 5 momentin (1329/2007) mukaan mm. asunto-osakeyhtiön tulee huolehtia siitä, että siirtovelvoitteen alaiset ohjelmistot ovat kiinteistössä käyttäjien saatavilla muuttamattomina ja samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa. Perustelujen mukaan asunto-osakeyhtiöiden velvollisuus huolehtia siitä, että ohjelmistot saatetaan muuttamattomina eli digitaalisessa muodossaan käyttäjien ulottuville koskee niin kaapeliverkkoja kuin antennin kautta lähetykset vastaanottavia. Perusteluista on pääteltävissä, että ainakin viestintämarkkinalaissa muuttamattomuus tarkoittaa tällä hetkellä lähettämistä digitaalisessa muodossa.

Arvostella voidaan kuitenkin tehdyn ratkaisun myöhäistä ajankohtaa. Monet taloyhtiöt olivat ehtineet tehdä asiassa jo ratkaisunsa uskoen, että YLE:n kielteinen kanta oli lopullinen. Esimerkiksi Suomen Kuluttajaliitto julkaisi asiasta 9.5.2007 päivätyn tiedotteen otsikolla "Digin loppukiri hämmentää kuluttajia ja sekoittaa asunto-osakeyhtiöiden päätöksentekoa". Suomen Kuluttajaliitto oli tiedotteen mukaan vaatinut yhdessä muiden toimijoiden kanssa keskusviritysmahdollisuuksia taloyhtiöille ja laitoksille jo vuosia sitten. Asia oli tiedotteen mukaan tyrmätty aina siihen saakka mahdottomana ajatukseksi.

### 3.4

Kaapeliyhtiöille myönnetty jatkoaika

Kaapelitalouksien kiinnostus digitaalista televisiota kohtaan oli koko digisiirtymän ajan selvästi vähäisempää kuin antennitalouksissa. Tämä johtui siitä, että kaapelitalouksien ohjelmatarjonta oli ilman digitv:täkin selvästi antennitalouksia monipuolisempaa. Myös kuva ja ääni olivat kaapeliverkoissa hyvää tasoa. Lisäksi kaapeliverkkoon sopivia digilaitteita oli aluksi markkinoilla vain vähän.

Ministeriössä 20.6.2007 pidetyssä kokouksessa todettiin, että digipeitto kaapelitalouksissa on vasta 56 prosenttia, minkä seurauksena televisioyhtiöt ja kaapelitelevisioyhtiöt sopivat jatkoajasta 29.2.2008 saakka. Tuona aikana peruskanavat voitiin televisioyhtiöiden suostumuksella muuntaa analogisiksi kaapelitelevisioverkoissa.

Tämä lisääika mahdollisti ministeriön mukaan muun muassa suunnittelu- ja valmistelutyön, jonka tuloksena voitiin maaliskuussa 2008 tarjota yksinäisille vanhuksille kattava ja monipuolinen digiaikaan siirtävä turvaverkkopalvelu. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla asui määrällisesti runsaasti yksinäisiä vanhuksia.

Kaapelitelevisioyhtiöt sekä lähetystoimintaa harjoittavat yhtiöt ovat tehneet siis sopimuksen siitä, että kaapelitelevisioyhtiöt voivat suorittaa lähetysignaalin muunnon analogiseksi määräajan. Ministeriö ei ole ollut sopijaosapuoli eikä sen siten voida katsoa ylittäneen harkintavaltaansa asiasta tiedotetta annettaessa, kuten eräässä kantelussa on todettu.

Nähdäkseni YLE:llä on ollut oikeus harkintansa mukaan päättää suostumuksesta kaapeliverkossa lähetettävän muunnetun analogisen lähetysignaalin lähettämisestä digitaalisen lähetysten lisäksi. Mikäli jatkoaikaa ei olisi myönnetty, olisi YLE:n julkisen palvelun velvoite saattanut jäädä kaapelitalouksien osalta ainakin joksikin aikaa toteutumatta. Tehdyn ratkaisun myötä vain digi-tv:n mahdollistamat lisäpalvelut ovat jääneet lyhyeksi määräajaksi saamatta niiltä kaapelitalouksilta, jotka eivät olleet määräaikaan mennessä hankkineet digiboksia.

### 3.5

Digilähetysten näkyvyysongelmat ja laitehankinnat

#### 3.5.1

Laillisuusvalvojen kannanottoja

Oikeusasiamies Lauri Lehtimaja otti päätöksessään 29.12.2000 (dnro 629/4/00) kantaa analogisen televisiolähetysten näkyvyysongelmaan Lapissa. Oikeusasiamies Lehtimajan mukaan oli selvää, että televisiokuvan laadussa tuli aina olemaan alueellisia eroja ja paikallisia vaihteluita. Kysymys oli viime kädessä siitä, kuinka tiukasti yleisradiolain 7 §:n vaatimusta "yhtäläisistä ehdoista" on tulkittava.

Lehtimajan mukaan Lapissa ja erityisesti Sodankylän alueella oli kantelussa tarkoitettuja näkyvyysongelmia. Liikenneministeriö oli ehdottanut ratkaisuksi sitä, että kotitaloudet hankkivat nykyistä tehokkaampia antenni- tai satelliittiantenneja tai että antennit säädetään uudelleen. Lehtimaja piti kuitenkin ongelmana sitä, miten lähetysten vastaanottotekniikan parantamisesta aiheutuvat ylimääräiset kustannukset tul-taisiin kattamaan. Jos nämä kustannukset vaativat yksityisen kotitalouden näkökulmasta huomatta-van korkeita lisäinvestointeja, olisi Lehtimajan mielestä kohtuutonta ajatella, että huonolla näkyvyys-alueella asuvat saavat yksin vastata niistä. Tällöin ei lappilaisten yhdenvertaisuus toteutuisi.

Lehtimaja ei pitänyt riittävänä, että julkisen vallan taholta viitataan vasta useiden vuosien kuluttua odo-tettavissa olevaan digitaalitekniikkaan. Sananvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta oli kan-nettava huolta. Lehtimajan mukaan ensisijaisena huolena pitäisi olla näkyvyysongelmien pikainen



ratkaiseminen. Tältä osin on viime kädessä kysymys sananvapauden yhdenvertaisesta toteutumisesta.

Oikeuskansleri Paavo Nikula arvioi asiaa ministeriölle analogisten lähetysten lopettamisesta 1.10.2002 antamassaan lausunnossa (dnro 13/50/02). Oikeuskanslerin mukaan yleisesti voidaan katsoa hyväksytyksi, että oikeus tiedon vastaanottamiseen aiheuttaa kustannuksia. Arvioinnissa on lausunnon mukaan kuitenkin otettava huomioon, että kustannusten suuruus saattaa vaikuttaa tämän oikeuden toteutumiseen käytännössä, jos kustannukset kohoavat taloudellisesti raskaiksi.

Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen totesi ratkaisussaan 30.4.2004 (dnro 2140/4/02), että arvioitaessa asiaa kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun kannalta oli otettava huomioon kaikille televisionkatsojille tarvittavasta laitteistosta aiheutuvat lisäkustannukset analogisen lähetystoiminnan loppuessa kokonaan. Jääskeläinen piti kuitenkin Lehtimajan tavoin ongelmallisena tilannetta erityisesti silloin, kun vastaanottolaitteiston parantamisesta aiheutuvat kustannukset muodostuvat huomattavan korkeiksi. Tilanne oli Lehtimajan päätöksen jälkeen jossain määrin muuttunut, kun esimerkiksi näkyvyysongelman monissa tapauksissa poistavia digisovittimia sai jo Jääskeläisen ratkaisun antamisajankohtana aiempaa huomattavasti edullisempaan hintaan. Näkyvyysongelmien poistaminen voi toisaalta joissain yksittäistapauksissa edellyttää myös muita kustannuksiltaan huomattavia antennimms. investointeja.

Edellä mainitussa päätöksessään 23.10.2006 oikeuskansleri Paavo Nikula yhtyi parlamentaarisen työryhmän esittämään kannanottoon, jonka mukaan kokonaan digitaaliseen televisiotoimintaan siirtymisen edellytyksiä ovat mm. vastaanottoon tarvittavien laitteiden saatavuus, helppokäyttöisyys ja kohtuuhintaisuus. Digitaaliseen lähetystoimintaan siirtymisessä oli digisovittimien osalta ilmennyt erinäisiä puutteita ja vaikeuksia. Nämä puutteet ja vaikeudet eivät oikeuskanslerin mukaan kuitenkaan olleet sellaisia, että siirtymävaiheen ollessa vielä kesken olisi ollut riittävästi perusteita ja aihetta arvioida hankkeen onnistumista, eikä siten myöskään selvittää digitaaliseen lähetystoimintaan siirtymisen lykkäämistä, sikäli kuin se olisi muutoin mahdollista.

Oikeuskanslerin mukaan oli kuitenkin selvää, että ministeriön tuli valppaasti seurata myös laitekehitystä ja ryhtyä niihin toimenpiteisiin, joihin sen on toimivaltansa puitteissa mahdollista ryhtyä edellä mainittujen edellytysten parantamiseksi niin, että valtioneuvoston periaatepäätöksellä 4.3.2004 tavoiteltu asiantila kohtuudella toteutui.

### 3.5.2

#### Arviointia

Lähetysverkon katvealueet olivat pitkään eniten tyytymättömyyttä aiheuttanut asia. Katvealueongelmia on ratkaistu asteittain täytelähetinmäärää lisäämällä, täytelähettimien uudella sijoittelulla sekä tarjoamalla televisiovastaanottoon satelliittiantenneja ja vastaanottimia sekä satelliittiliittymiä alennettuun hintaan.

Digitaalinen lähetysverkko koostuu yhteensä 36 tv-asemasta. Näitä tv-asemia täydentää 149 täytelähetinasemaa. Saadun tiedon mukaan viimeiset kuusi täytelähetintä otettiin käyttöön kesällä 2008, minkä jälkeen lähetysverkko tuli valmiiksi.

Perustuslain mukaan sananvapauden kuuluu myös oikeus vastaanottaa tietoa. Oikeus tiedon vastaanottamiseen ei tarkoita sitä, että vastaanottaminen tapahtuisi välttämättä ilman vastaanottajan kustannuksia (PeVL 19/1998 vp). Kustannusten määrällä on käytännössä merkitystä, mikäli oikeuden käyttämisen kustannukset nousisivat vastaanottajalle taloudellisesti huomattavaksi.

Asiaa arvioitaessa tulee ottaa huomioon noin kuuden vuoden siirtymäaika kokonaan digitaalisiin lähetysiin siirryttäessä sekä se, että siirtymäajan päättyessä markkinoilla on ollut hyvinkin kohtuuhintaisia digisovittimia. Perustuslaissa turvatun oikeuden vastaanottaa tietoa ei voida nähdäkseni katsoa tulleen loukatuksi vain sillä perusteella, että voidakseen vastaanottaa tietoa vastaanottajan tulee hankkia digisovitin sekä huolehtia antennitalouksissa antennin sopivuudesta digitaalisten televisiolähetysten vastaanottamiseen. Esimerkiksi televisiovastaanottimen, antennilaitteiston tai kaapelitelevioliittymän hankinta on aina ollut kansalaisten itsensä kustannettava menoerä eikä tätä ole nähty esteeksi sananvapauden toteutumiselle. Televisiovastaanottimien hinta on huomattavan suuri verrattuna halvimpien digisovittimien hankintahintaan. Myös televisiomaksusta aiheutuu vuosittain selvästi suurempi kustannus.

Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n mukainen YLE:n velvoite saattaa kaikkien saataville täyden palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto yhtäläisin ehdoin velvoittaa YLE:ä pyrkimään siihen, että jokaisella olisi mahdollisuus vastaanottaa julkisen palvelun mukaista ohjelmistoa. Maasto-olosuhteet saattavat vaikeuttaa lähetyksen vastaanottoa, jolloin on perusteltua edellyttää, että myös lähetysten vastaanottaja pyrkii omalta osaltaan vaikuttamaan siihen, että lähetykset voidaan vastaanottaa. Ongelmalliseksi tilanteen tekee kuitenkin se, mikäli esimerkiksi vastaanottoantennin parantamisen kustannukset ylittäisivät huomattavassa määrin satelliittivastaanottoon subventoidun antennin ja digisovittimen hinnan. Tällaisia kanteluita ei ole oikeusasiamiehelle tehty.

Vuoden 2009 alusta lukien laajentunut verotuksen kotitalousvähennys on osaltaan tuonut helpotusta esimerkiksi antennilaitteistojen kustannuksiin. Kotitalousvähennykseen oikeuttavana kunnossapitotyönä pidetään tieto- ja viestintäteknisten laitteiden ja -yhteyksien asennus- ja kunnossapitotyötä. Kotitalousvähennykseen oikeuttavaa kotitaloustyötä on myös tieto- ja viestintälaitteiden sekä -yhteyksien käyttöön liittyvä opastustyö.

Saadun tiedon mukaan Viestintävirasto toimitti 25.9.2008 ministeriölle kartoituksen digi-tv:n näkyvyytilanteesta. Tämän jälkeen ministeriö kutsui 28.10.2008 Canal Digitalin, Digitan, MTV3:n, Nelosen, YLE:n sekä Viestintäviraston edustajat keskustelemaan jäljellä olevien katvealueiden hoidosta. Yhtiöt sitoutuivat käydyn keskustelun perusteella toimittamaan televisiosignaalin allekirjoittamassaan toimenpidesuosituksessa todetulla tavalla kaikkiin vielä katvealueella oleviin kotitalouksiin.

YLE:n 29.4.2009 Viestintävirastolle antaman julkisen palvelun kertomuksen liitteessä on lueteltu ne 33 kotitaloutta, joissa tv-signaalin vastaanotto ei onnistu antennin tai satelliitin kautta. YLE:ssä on liitteen mukaan päätetty ratkaista kukin esiin nouseva tapaus kerrallaan. YLE on varautunut auttamaan mm. tilanteen toteamisessa ja ratkaisuvaihtoehtojen kartoittamisessa.

Selvitysten mukaan digitaalisen TV-verkon näkyvyys oli siirryttäessä kokonaan digiaikaan kattavampi kuin milloinkaan analogisen television aikaan. Laillisuusvalvojalla oli analogisen television aikaan käsiteltävänä useita kanteluita, joiden johdosta annetuissa selvityksissä nimenomaan viitattiin siihen, että näkyvyysongelmat tulevat aikanaan ratkaistuksi digitaalisen television avulla.

Selvitysten perusteella YLE:n voidaan katsoa täyttäneen veloitteensa saattaa julkisen palvelun mukainen radio- ja televisio-ohjelmisto kaikkien saataville yhtäläisin ehdoin. Myöskään digisiirtymästä aiheutuneita kustannuksia ei saatujen selvitysten perusteella voida pitää sillä tavoin kohtuuttomina, että niiden voitaisiin katsoa olleen esteenä sananvapauden toteutumiselle.

Myös viranomaiset ovat nähdäkseni kiinnittäneet riittävästi huomiota näkyvyysongelmiin. Tältä osin viittaa varsinkin Viestintäviraston 28.5.2007 antamaan päätökseen, jossa muun muassa veloitettiin

eräät yhtiöt ryhtymään toimiin lähetyksverkon täydentämiseksi uusilla täytelähettimillä ja laatimaan suunnitelmat siitä, miten näkyvyyttä jääneet kotitaloudet voivat vastaanottaa televisiolähetykset Ministeriö puolestaan järjesti 28.10.2008 keskustelutilaisuuden, joka johtiyhtiöiden sitoutumiseen toimitamaan televisiosignaalin kaikkiin kotitalouksiin.

### 3.6

#### Tekniset ongelmat

Digitelevisioon siirtyminen sai alkuvaiheessa varsin paljon kielteistä julkisuutta tiedotusvälineissä. Suoritetuissa haastattelututkimuksissa arvosteltiin nopeasti tapahtunutta pakolla suoritettua uuteen teknologiaan siirtymistä. Arvostelu kohdistui erityisesti digilaitteiden tekniikkaongelmiin. Arvosteltiin myös sitä, että YLE julkisti toimimattomien digisovittimien listan vasta joulukuussa 2007 (Seppo Kangaspunta: Keskeneneräistä pakolla, tutkimus digi-tv:n ja mediateknologian kotouttamisesta, Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos 2008).

Digitaalisten lähetysten alkaessa vuonna 2001 oli markkinoilla tarjolla saatuja ennakkotietoja vähemmän digisovittimia. Niissä oli etenkin alkuvaiheessa paljon muun muassa erilaisia tekstitykseen ja päivitykseen liittyviä ongelmia. Laitteet myös saattoivat jumiutua. Digi-uudistusta kohtaan esitetty arvostelu johtui pitkälti digilaitteissa esiintyneistä teknisistä ongelmista. Ministeriökin on omassa selvityksessään todennut, että erilaisten virhetilanteiden tunnistaminen ja korjaaminen oli koko siirtymäkauden aikana osoittautunut yhdeksi keskeisimmäksi kuluttajan kokemaksi ongelmaksi, mikä oli heijastunut yleisemminkin siihen, miten onnistuneeksi tai hyväksytyksi koko digitaalisiin lähetyksiin siirtyminen oli koettu.

Ilmenneet viat johtuivat usein antennilaitteistoista. Ministeriön seurantaryhmän loppuraportissa 27.2.2008 on todettu yhtenä opetuksena olleen, että digitaalisen lähetyksverkon valmistumisen jälkeen oli välttämätöntä vahvasti tiedottaa hyvän antennivastaanoton edellytyksistä. Jos Suomessa olisi saatu läpi tämä viesti vuodenvaihteessa 2005–2006, olisi kansalaisilla ollut puolitoista vuotta aikaa tehdä tarvittavia antennikorjauksia. Seurantaryhmän mukaan viranomaisten tehtäviksi kuului määrittää hyvä ja toisaalta riittävä antennivastaanotto ja välittää tieto siitä kansalaisille (LVM:n julkaisuja 12/2008).

Ministeriön projektipäällikkö on puolestaan todennut blogissaan 7.11.2007 seuraavaa: "YLE:n ohjelmien tekstityksessä esiintyvät ongelmat ovat tällä hetkellä todellinen päänsärky. Vaikka ketjussa, johon kuuluvat tv-yhtiöt, jakeluyhtiö, kaapeli-tv-yhtiöt ja sovittimien maahantuojat tehdään koko ajan töitä, niin ongelmat eivät tunnu poistuvan." Projektipäällikkö on todennut siis tekstitysongelman olemassaolon maamme siirryttyä kaapelitalouksia lukuun ottamatta jo kokonaan digiaikaan.

Viimeisimmässä 6.3.2008 päivätyssä blogissaan projektipäällikkö on arvioinut digisiirtymästä opittua. Hänen mukaan kaksi asiaa oli yli muiden: "Kaikki digiboksit olisi pitänyt kuljettaa riippumattoman testauslaitoksen kautta. Koko hanke sai varjon ylleen, kun markkinoilla oli tarjolla vajaan kymmenen prosenttia bokseja. Antennitaloudet olisivat tarvinneet enemmän käytännön tukea ja opastusta antenniasioissa." Myös ministeriön seurantaryhmän loppuraportissa on mainittu sovittimien riippumattoman testauksen ja hyväksymismenetelmän tarve.

Viestintävirasto on seurannut säännöllisesti kuluttajatutkimusten avulla digi-tv:n käytettävyyteen liittyviä kokemuksia. Maaliskuussa 2008 viimeksi suoritetussa tutkimuksessa todettiin digi-tv:n katselussa aiempaa vähemmän ongelmia. Digivastaanottimia hankkineista talouksista 59 % antoi laitteen käytettävyydelle arvosanaksi hyvän tai erinomaisen. Digivastaanottimien käyttöönotto oli tutkimuksen mukaan sujunut aiempaa helpommin, sillä vain 12 %:lla digitalouksista oli ollut laitteen käyttöön otta-

misessa jotain hankaluuksia. Vuoden 2006 keväällä vastaava luku oli ollut 20 %. Myös television katseluun liittyvät ongelmat olivat selvästi vähentyneet. Kuitenkin 53 prosentilla kotitalouksista oli vielä maaliskuussa 2008 ollut jonkinlaisia teknisiä hankaluuksia television kanssa.

YLE:stä 22.5.2009 saadun tiedon mukaan teknisistä ongelmista saadut ilmoitukset ovat nyttemmin selvästi vähentyneet ja ovat tällä hetkellä suunnilleen samaa luokkaa kuin analogisten lähetysten aikaan.

Saapuneista kanteluista sekä selvityksistä ilmenee, että televisiolähetysten tekstitysongelmat koskevat nimenomaan YLE:n ohjelmistoa ja johtuvat YLE:n käyttämästä tekstitysstandardista. Kaikki vastaanottimet eivät ole pystyneet käsittelemään standardin mukaista tekstitysvirtaa siten, että se liitetään vastaanottimessa ääni- ja kuvavirtaan oikea-aikaisesti. Uudemmissa digisovittimissa ongelmia ei ole esiintynyt samassa määrin. Myös osassa vanhemmista digisovittimista on ongelma poistunut ohjelmiston päivittämisellä. Televisiolähetyksissä ilmenneet tekniset ongelmat ovat johtuneet vastaanottimista. Niiden toimivuudesta ovat vastuussa vastaanottimien maahantuoja ja jälleenmyyjät. Nämä tahot eivät edellä todetuin tavoin kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan. Kuluttajavirasto on toistuvasti korostanut tiedotteissaan myyjien vastuuta.

Selvityksistä ei ilmene, että esimerkiksi tekstityksessä olisi ollut YLE:n toiminnasta johtuvia senlaatuista katkoja tai ongelmia, että YLE:n julkisen palvelun tehtävä olisi vaarantunut. YLE pyrki osaltaan varmistamaan tekstityksen toimimisen kaikissa sovitimissa lähettämällä ohjelmaa jonkin aikaa YLE TV1+-kanavalla kiinteästi tekstitettynä. Myös muut tekniset ongelmat on selvitysten mukaan pystytty pääosin poistamaan analogisten lähetysten lopettamiseen mennessä.

### 3.7

#### Tiedottamis- ja neuvontavelvollisuus

Televisiolähetysten digitalisointihankkeessa oli monia erityispiirteitä. Muutos koski keskeistä tiedotusvälinettä, jonka osuus suomalaisten ajankäytössä on huomattava ja jonka käyttöä on totuttu pitämään eräänlaisena peruspalveluna. Muutos perustui valtioneuvoston periaatepäätöksiin, joten asiasta ei käyty aluksi niin laajaa keskustelua kuin jollainen olisi liittynyt esimerkiksi lainmuutoksiin. Uudistuksessa oli mukana lukuisia toimijoita, sekä julkisia että yksityisiä, ja näiden tehtävät ja roolit saattoivat jäädä kansalaisille epäselviksi. Uudistus edellytti kaikilta televisionkäyttäjiltä tiettyjä teknisiä valmiuksia, joita heillä ei välttämättä ollut.

Käydyssä keskustelussa on arvosteltu sitä, ettei tavallisia kuluttajia ollut muutosprosessissa lainkaan kuultu. Televisiolähetysten digitalisoinnin on yksittäisissä mielipiteissä todettu olleen lähettäjäyritysten ja viranomaisten johtama projekti, jossa katselijan oikeudeksi ja velvollisuudeksi on jäänyt digiboksin hankkiminen (Riitta Ollila: Digitelevisiolähettykset ja sananvapaus, Edilex 2007/22).

Mainitsemani seikat merkitsevät nähdäkseni sitä, että viranomaisilla ja muilla televisiolähetysten digitalisoinnissa toimineilla tahoilla on ollut korostunut velvollisuus tiedottaa uudistuksesta ja järjestää neuvontaa erityisesti teknisten ongelmien ratkaisemiseksi.

Annetuissa selvityksissä on selostettu laajasti eri toimijoiden toimenpiteitä digisiirtymän edistämiseksi. Huomattava osa niistä on ajoittunut vuosille 2006 ja 2007. Alkuvaiheessa toimenpiteet eivät selvitysten perusteella ole olleet yhtä aktiivisia.

Ministeriön viestintäsuunnitelmassa 16.8.2004 todettiin digitaalisen television lanseerauksen olleen takkuista. Kansalaiset olivat kokeneet, että heidät pakotetaan ottamaan vastaan tekninen uudistus,

jota he eivät halunneet eivätkä tarvinneet. Viestintäsuunnitelman mukaan digiboksien asentamiseen ja palvelun käyttöön liittyvät ongelmat huolestuttivat monia kansalaisryhmiä. Tiedontarpeet olivat suunnitelman mukaan suuria. Suurin ongelma oli se, että laitteiden toiminnassa on puutteita ja hankaluuksia. Asentaminen ja käyttö edellyttäisivät tietoa, jota tavallisella kansalaisella ei ole ja jota on vaikea saada. Nämä pulmat ylläpitivät suunnitelman mukaan ristiriitaista ilmapiiriä. (Julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminta 2010, LVM:n julkaisuja 59/2004.)

Ministeriön sittemmin asettama digitv-viestintäryhmä välitti runsaasti tietoa uudistuksen kaikissa vaiheissa. Ministeriö perusti helmikuussa 2006 määräaikaisen projektipäällikön viran, jonka apuna toimi eri toimijoiden muodostama ryhmä. Heidän tehtäviinsä kuului mm. digisiirtymään liittyvien käytännön järjestelyjen ideointi ja toimeenpano, kaikkien digitaaliseen televisioon liittyvien toimenpiteiden koordinointi, yhteydenpito uudistuksen kohde- ja sidosryhmiin, mahdollisten neuvonta- ja asennuspalvelujen organisointi ja digitaalisen televisiotoiminnan seurantatutkimuksen koordinointi ja tuottaminen. Työryhmä organisoiti myös muun muassa keskitetyn kouluttajien koulutuspalvelun, käynnisti yhteistyön eri intressitahojen kanssa ja osallistui lukuisiin neuvonta- ja koulutustilaisuuksiin.

Viestintävirasto seurasi muun muassa digitv:n edistymistä ja kartoitti keskeisiä kuluttajaongelmia. Viestintävirasto perusti huhtikuussa 2006 työryhmän käsittelemään digitaalisen television teknisiä kysymyksiä ja selvittämään television testausta. Viestintävirasto myös seurasi kuluttajatutkimusten avulla digitaalisen television yleistymistä ja käytettävyyteen liittyviä kokemuksia.

Kuluttajavirasto puolestaan tuotti tietoa sekä myyjille että kuluttajille heidän asemaansa liittyvistä kysymyksistä. Kuluttajavirasto tiedotti toukokuussa 2006 vastuunjaosta ja virhetilanteiden hoidosta digisovitiinkaupassa. Kuluttajavirasto laati useita erilaisia ohjeita kuluttajille.

Digita, televisioyhtiöt ja useat maahantuojat perustivat joulukuussa 2003 yhteisen neuvontapalvelun DigiTV Infon. Myös Digita tarjosi kuluttajille suunnatun infopuhelinpalvelun, jossa kerrottiin ennakoimattomista häiriöistä. YLE:n neuvontapalvelu palveli ensimmäisen kerran asiakkaita elokuussa 2007. Myös kaapelitelesioyhtiöiden asiakaspalvelut vastasivat kansalaisten digitelevisioita koskeviin kysymyksiin.

Yleisradion puhelinneuvonta on ollut maksutonta ja myös DigiTV Infon puhelinpalvelu hinnaltaan varsin kohtuullista. Hallintolaki edellyttää, että viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkaalle tarpeen mukaan hallintoasioiden hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Tämä neuvonta on maksutonta eli puhelun hinnassa ei saa olla normaalin puheluhinnan ylittäviä kustannuksia.

Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen on useissa ratkaisuihissaan arvostellut sitä, että viranomaisten (mm. Ajoneuvohallintokeskus ja Verohallitus) puhelinneuvonta ei ole täyttänyt perusoikeutena olevaan hyvään hallintoon kuuluvaa ja hallintolaissa nimenomaisesti säädettyä neuvonnan maksutomuutta siltä osin kuin asiakkaalta on peritty puhelusta normaalia puheluhintaa korkeampi maksu.

DigiTV Info ei ole kuitenkaan ollut viranomaisten järjestämä neuvontapalvelu. Televisioyhtiöt ja useat maahantuojat perustivat sen neuvomaan kansalaisia digisovittimien asennuksissa ja virityksissä sekä antenniasioissa. Näiden yksityisten yritysten toimien valvonta ei edellä todetuin tavoin kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan. Ottaen huomioon digimuutoksen suuren merkityksen koko väestölle olisi myös tämä neuvonta ollut nähdäkseni mahdollista viranomaisten tukemana järjestää normaalin puhelumaksun hintaisena.

## Loppuarvio

Olen edellä arvioinut viranomaisten menettelyä digiuudistuksen eri vaiheissa sekä sitä, miten YLE:n julkisen palvelun tehtävä on toteutunut uudistuksen yhteydessä. Digivastaanottimien toimivuudesta vastuussa olleiden yritysten ja muiden uudistuksessa mukana olleiden yksityisten tahojen menettelyä en ole voinut toimivaltani puitteissa tutkia.

Koko digitaaliseen televisiotoimintaan siirtymisen edellytyksenä pidettiin alusta lähtien koko maan kattavaa lähetyverkkoa, vastaanottolaitteiden hyvää saatavuutta, laitteiden helppokäyttöisyyttä ja kohtuuhintaisuutta sekä digitaalisen television kuluttajia hyödyttävää sisältöä. Näissä kaikissa osaluissa on ilmennyt ongelmia. Viime vuosituhannen lopulla esitetyt odotukset digiuudistuksen suhteen olivat jopa ylimitoitettuja. Muun muassa digitelevision vuorovaikutteisuus ei toteutunut suunnitellulla tavalla. Lähetyverkko rakennettiin asteittain ja valmistui lopullisesti vasta kesällä 2008. Vastaanottolaitteiden saatavuus oli digilähetysten alkaessa 2001 vielä heikko. Digilaitteiden teknisessä laadussa ja helppokäyttöisyydessä oli ongelmia ja laitteiden hinnatkin olivat alkuvaiheessa korkeakkoja. Digitaalisten lähetysten sisältö oli alkuvaiheessa vaatimatonta.

Digitelevision syyskuun alussa 2007 lopullisesti siirryttäessä ongelmat on selvitysten perusteella saatu kuitenkin suurimmilta osin poistetuiksi. Televisiolähetysten näkyvyys on ollut digiaikaan siirryttäessä varsin kattava ja parempi kuin koskaan analogisen television aikana.

Digiuudistus on koko sen voimaantuloajan saanut voimakasta julkista kritiikkiä. Se on johtunut pitkälti digilaitteissa ilmenneistä teknisistä ongelmista. Ministeriön jälkikäteisten arvioiden mukaan digilaitteiden testaus olisi tullut alusta lähtien järjestää tavalla tai toisella. Suomen Kaapelitelevisioliitto ry aloitti kaapelilaitteiden testauspalvelun vuonna 2006.

Kysymys on ollut siinä määrin merkittävästä koko väestöä koskettavasta viestintäpoliittisesta uudistuksesta, että viranomaisilla on ollut korostunut velvollisuus tiedottaa siitä ja järjestää neuvontaa erityisesti teknisten ongelmien ratkaisemiseksi. Ministeriön omistakin selvityksistä käy ilmi, että kansalaisilla ei ainakaan alkuvuosina ollut riittävästi tietoa siitä, miten teknisten puutteiden korjaaminen tapahtuu. Neuvontapalvelut teknisten vikojen selvittämiseksi ovat kuitenkin merkittävästi parantuneet siinä vaiheessa, kun analogisten lähetysten päättäminen alkoi lähestyä.

YLE päätti vasta huhtikuussa 2007 suostua siihen, että taloyhtiöt voivat muuttaa jatkossa digilähetykset analogisiksi, jos digitaalinenkin lähetyksmahdollisuus järjestetään. Arvioni mukaan YLE:llä on ollut tekijänoikeuslain nojalla päättää ohjelmistonsa jakelusta. Kysymystä voidaan kuitenkin pitää jossain määrin tulkinnanvaraisena. Huhtikuussa 2007 tehdyn päätöksen myöhäistä ajankohtaa voidaan mielestäni arvostella.

Kaapelitalouksille myönnettiin kesäkuussa 2007 puolen vuoden jatkoaika, kun kaapelitalouksien digivalmius oli todettu heikoksi. Mielestäni YLE on voinut harkintansa mukaan sopia tällaisesta järjestelystä.

Suomessa digitelevision siirtyminen on esitettyjen arvioiden mukaan sujunut kuitenkin paremmin kuin useissa muissa Euroopan maissa. Suomen digikehityksessä maanpäällisen yleisradiotoiminnan, ilmaistarjonnan ja julkisen palvelun kanavien roolin on todettu olleen keskeisempi kuin monissa muissa Euroopan maissa. Viestintäpolitiikka on meillä pyrkinyt myös johdonmukaisesti laajoihin yhteisstandardeihin. Suomessa on pystytty tasapainoilemaan kohtuullisesti kaupallisten ja julkisten intressien välillä. Näiltä osin suomalaista digi-tv:n viestintäpoliittista ohjausta on pidetty varsin onnistuneena. (Pertti Näränen: Digitaalinen televisio, analyysjä alkuhistoriasta ja viestintäpoliittisista haas-

teista ja tv-järjestelmän muuttumisesta, väitöskirja 2006.) Digisiirtymää oli oleellisesti auttanut hyvä yhteistyö TV-toimijoiden ja viranomaisten välillä (mm. Jorma Miettinen: Havainnot digitv:n ensimmäiseltä 10-vuotiskaudelta Suomessa, Helsingin yliopiston viestinnän laitoksen tutkimusraportteja 1/2006).

Oikeusasiamiehelle ei ole tullut enää noin vuoteen yhtään digitv:tä koskevaa kantelua. Myös muilta tahoilta saatujen tämänhetkisten tietojen mukaan tilanne on vakiintunut. YLE:n julkisen palveluntehtävän toteuttamisen ei voida katsoa alkuvaiheessa esiintyneiden vaikeuksien johdosta vaarantuneen, kun myös perinteiset analogiset lähetykset ovat olleet tuolloin nähtävissä. Syyskuussa 2007 kokonaan digiaikaan siirryttäessä tilanne on ollut näkyvyyden ja digiteknikan suhteen jo jokseenkin asianmukaisella tasolla. Tällä hetkellä tilannetta voidaan pitää varsin hyvänä.

Digiudistuksessa on ollut mukana lukuisia tahoja, joista yksityisten toimintaa en ole tutkinut. Sen sijaan olen tutkinut sitä, miten viranomaiset ovat toimineet ilmenneiden ongelmatilanteiden korjaamiseksi, ja viranomaisten toimintaa uudistuksessa muutenkin. Tämänkaltaisten mittavien uudistusten toteuttaminen yhteistyössä useiden eri toimijoiden kanssa sisältää aina sellaisia ennalta arvaamattomia tekijöitä, joita ei voida ottaa etukäteen huomioon. Erityisesti olen tutkinut, onko YLE:n julkisen palvelun tehtävien hoitaminen vaarantunut.

Edellä olen esittänyt joitain kriittisiä arvioita. Niistä huolimatta en katso, että digiuudistuksen yhteydessä olisi toimittu YLE:n julkisen palvelun tehtävän hoitamisen vaarantavalla tavalla tai muutoinkaan sillä tavoin moitittavasti, että asia antaisi oikeudellisilla perusteilla aiheutta enempään laillisuusvalvojan toimenpiteisiin.

Asiassa on lähetetty samansisältöiset päätökset sekä liikenne- ja viestintäministeriölle että Yleisradio Oy:lle.

Jäljennös päätöksestä on lähetetty tiedoksi myös 17 kantelijalle.